

ACTELE
**ADUNĂRII
EPARHIALE**

ORDINARE

A

EPARHIEI VADULUI, FELEACULUI
ȘI CLUJULUI

BCU Cluj / Central University Library Cluj
ȚINUTA LA CLUJ ÎN ANUL 1928

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I.
din CLUJ.

№ 19701929

EXEMPLAR LEGAL.

CLUJ

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIALE ORTODOXE ROM.

Proces-verbal

dresat în ședințele adunării eparhiale ordinare a Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, ținută la Dumineca Samarinenței 1928.

— — —
ȘEDINȚA I.
ținută în 13 Mai 1928.

Nr. 1.

În urma convocării făcute de P. Sf. Sa Nicolae Ivan, cu Nr. 2738/1928 pres., dela 21 Aprilie 1928, alăturată la acest proces-verbal sub litera A), membrii adunării eparhiale au asistat azi la sfânta Liturghie împreună cu chemarea Duhului Sfânt, oficiată în biserica ortodoxă română din Cluj, de către P. Sf. Sa Episcopul Nicolae, asistat de consilierii dr. Sebastian Stanca, Andrei Ludu, dr. Vasile Sava, revizorul eparhial Dumitru Antal, protopopii Alexandru Baba și Mihail Muntean, arhidiaconul dr. Ion Vască și diaconul Vasile Bogdan.

În cursul serviciului a fost hirotosit întru protoiereu dr. Vasile Sava consilier eparhial și Mihail Muntean protopop la Sighet.

După terminarea serviciului divin membrii adunării s'au întrunit tot acolo și P. Sf. Sa Episcopul, prin cuvântarea ce se alătură la procesul-verbal sub litera B) declară sesiunea ordinară a adunării eparhiale din 1928 deschisă.

Nr. 2.

P. Sf. Sa numește notari interimali pe dr. Vasile Sava și Alexandru Baba.

Nr. 3.

Se citește lista (deputaților) membrilor și se constată că sunt prezenți 37.

În conformitate cu acest rezultat adunarea se declară capabilă a aduce concluze valide.

Nr. 4.

Deputatul mirean Ion Cimponeriu ales în alegeri parțiale în circumscripția Dej își prezentează credențio-nalul.

Se alătură la actul electoral.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 5.

Punându-se la ordinea zilei alegerea biroului și a comisiunilor, la propunerea Prea Sfinției Sale se aleg cu unanimitate:

A) I. În buirou.

Dr. Vasile Sava și Alexandru Baba din cler; dr. Emil Dandea, dr. Lazar Chirilă, Ion Micu și dr. Danil Tecău mireni, dintre cari, în baza art. 5 din Regulament P. Sf. Sa numește pe dr. Vasile Sava de notar general și notar al ședinței I.

II. În comisiunea organizatoare:

Din cler: Dr. Ion Lupaș, dr. Sebastian Stanca Vasile Gan, mireni: Alexandru Lapedatu, Octavian Goga, dr. Silviu Dragomir, dr. Valer Moldovan, dr. Ion Pop, dr. Gavril Buzura, dr. Lazar Chirilă.

III. In comisiunea bisericească:

Din cler: Petru Popoviciu, Zaharie Man, dr. Andrei Buzdug, mireni: Dr. Petru Meteș, dr. Valer Hango, dr. Florian Medrea, dr. Aurel Baci, dr. Eugen Nicoară.

IV. In comisiunea școlară:

Din cler: Grigorie Pletosu, dr. Ion Pașca, Nicolae Vasii, mireni: Gheorghe Bogdan-Duică, dr. Sextil Pușcariu, Aurel Ciortea, dr. Vasile Pahone, Nicolae Bogdan și dr. Ioan Goia.

V. In comisiunea financiară:

Din cler: Andrei Ludu, Jovian Mureșan, Joil Ghiurișan, Romul Popa, mireni: Ion Lapedatu, Antoniu Mandeal, dr. Laurean Gherman, dr. Ion Lazar, dr. Candin David, dr. Alexandru Dragomir, Atanasie Bejan.

IV. In comisiunea petiționară:

Din cler: Ion Fodorean, mireni: Teodot Teodoru, Danil Roșu și dr. Gheorghe Pavel.

B) I. In comisiunea verificătoare:

Din cler: Stefan Rusu, Aurel Muntean, Dumitru Antal, Iosif Furdui, mireni: Dr. Remus Furdui, dr. Remus Pașca, dr. Ion Boieriu, Ion Varga și Ion Popescu.

Nr. 6.

Se prezentează:

Cu Nr. 2995/1928 raportul general al Consiliului eparhial pe 1927.

Cu Nr. 3078/1928 cererea parohiei Iclandul-mare de a fi trecută dela tractul Tg.-Mureș la tractul Mureș-Ludoș.

Cu Nr. 3013/1928 convențiunea încheiată cu arhidieceza Sibiului asupra împărțirii fondurilor comune.

Cu Nr. 2716/1928 raportul Consiliului eparhial referitor la modificarea regulamentului Academiei teologice.

Cu Nr. 3279/1928 renunțarea membrului Consistorului spiritual eparhial Teodor Cotuțiu.

Se predau comisiunii organizatoare.

Cu Nr. 2996/1928 raportul general al secțiunii bisericești pe 1927.

Cu Nr. 2900/1928 raportul despre activitatea academiei teologice pe 1927—1928.

Cu Nr. 3160/1928 propunerea membrului Nicolae Bogdan pentru introducerea organelor ca acompaniament la cântările bisericești.

BCU CI Se predau comisiunii bisericești.

Cu Nr. 2997/1928 raportul general al secțiunii culturale.

Se predă comisiunii școlare.

Cu Nr. 2998/1928 raportul general al secțiunii economice pe 1927.

Cu Nr. 1548/1928 cererea adunării protopopești a tractului Lupșa, pentru răscumpărarea în bani a retribuiților în natură a preoților.

Cu Nr. 3001/1928 bilanțul fondurilor și fundațiilor dela 31 Decembrie 1927.

Cu Nr. 3000/1928 bugetul fondurilor și fundațiilor administrate de Eparhie pe 1928.

Cu Nr. 3005/1928 tabloul donațiilor făcute parohiilor în 1927.

Cu Nr. 3006/1928 raportul Consiliului eparhial asupra situației fondului de penziuni.

Cu Nr. 2999/1928 raportul Consiliului eparhial referitor la zidirea Catedralei.

Cu Nr. 3178/1928 propunerea Consiliului eparhial pentru acordarea unui spor de scumpete pensionarilor Eparhiei.

Se predau comisiunii financiare.

Cu Nr. 2181/1928 actul de optare a membrului Octavian Goga pentru adunarea eparhiei Cluj.

Se ia spre știre.

Cu Nr. 3303/1928 actul alegerii de membru la alegerea parțială din Dej.

Se predă comisiunii verificătoare.

Nr. 7.

Cer concediu pe întreaga durată sesiunii membrii: Ion Lapedatu, dr. Laurean Gherman, Alexandru Iancu, dr. Gheorghe Pavel, Atanasie Bejan, dr. Ion Matei.

Pe două zile cer concediu membrii: Ion Bărbos, dr. Gavril Buzura, dr. Valer Moldovan.

Concediile cerute se acordă.

Ședința proximală se anunță pentru 14 Mai la orele 10 a. m.

D. C. M. S.

Președinte:

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Dr. Vasile Sava m. p.,
notar general.

ȘEDINȚA II.
ținută la 14 Mai 1928.

Nicolae Ivan,
președinte.

Alexandru Baba,
notar.

Nr. 8.

Prea Sfinția Sa deschide ședința la ora 10 a. m., iar notarul general dr. Vasile Sava citește procesul-verbal al ședinței I. din 13 Mai a. c.

Se autentifică.

Nr. 9.

Se prezintă cererile de concediu ale deputaților Teodot M. Teodoru, Ioan Varga, dr. Ioan Pop și dr. Florian Medrea pentru întreaga sesiune.

Concediile cerute se acordă.

Nr. 10.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, deputatul Gheorghe Bogdan-Duică face următoarele propuneri:

1. Adunarea eparhială socotește necesară înființarea unei facultăți de teologie pe lângă Universitatea din Cluj.

Se predă comisiei organizatoare.

2. Adunarea își însușește propunerile admise de Congresul național-bisericesc din Sibiu și cere, ca și în

Sighetul-Marmației să se înființeze grabnic o Episcopie ortodoxă.

Se predă comisiunii organizatoare spre studiere și raportare.

3. Adunarea eparhială crede necesar să atragă atențiunea dlui ministru al Cultelor, că cultul bisericii ortodoxe dominante nu este îngrijit suficient de statul care l-a declarat dominant.

Pentru lecuirea acestor stări adunarea eparhială cere:

a) Terminarea cât mai urgentă a bisericii catedrale din Cluj.

b) Atribuirea prin buget de fonduri globale la dispoziția P. S. Episcop pentru a sprijini din el clădirile bisericesti cerute de popor cu stăruințe ușor de înțeles.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

c) Ingăduirea, ca pentru scopul expus la punctul anterior, Adunările Eparhiale și la nevoie, singuri Episcopi cu ale lor Consilii, să pună biruri pe credincioșii lor din tot teritoriul Eparhiei.

Se dă comisiunii financiare spre studiere și raportare.

4. Adunarea eparhială își exprimă dorința, ca Preasfințitul Episcop să dea inițiativa unei „Societăți de studiu a trecutului și prezentului bisericii ortodoxe române“ din țară, cu centrul în Cluj, cu îndatorirea, de a publica o revistă de specialitate și de a propaga ideile sau prin conferințe și adunări generale anuale. Membrii societății vor fi preoți și laici, bărbați și femei.

Se predă comisiunii culturale spre studiere și raportare.

Nr. 11.

Membrul Alexandru Baba propune ca să se intervină la On. Minister al Cultelor pentru menținerea și pe mai departe a funcționarilor, secretar, împiegat și servitor, pe lângă oficiile protopopești, motivând și cu aceea că statul pentru cultul minoritar și al reformatiilor din Eparhia Ardealului susține 56 capelani protopopești și deci este cazul că și bisericii ortodoxe dominante să i se acordeze cel puțin aceleași favoruri, cari se dau bisericilor minoritare cu mult mai bogate.

Se declară urgența și se primește propunerea.

Nr. 12.

Membrul dr. Lazar Chirilă propune să se dea preoților fără sesiuni parohiale un echivalent în bani, care echivalent să se bugeteze an de an, iar pădurile promise ca întregire de sesiune preoților să nu se primească din motivul, că s'ar naște neînțelegeri între preoți și credincioși.

Se predă comisiunii financiare spre studiere și raportare.

Nr. 13.

Intrându-se în ordinea de zi se prezintă raportul comisiunii verificatoare, care prin raportorul Sorin Furdui propune verificarea mandatului de deputat a dlui Ioan Cimponeriu subprefectul județului Someș, ales în alegerea parțială dela Cercul Dej.

Aflând actul alegerii în regulă, adunarea validează mandatul dlui Ioan Cimponeriu.

Nr. 14.

Se prezintă raportul general al Consiliului eparhial, iar comisia organizatoare prezintă raportul său prin raportorul Vasile Gan, care propune:

I. In general, că dupăce raportul general s'a distribuit tuturor membrilor, să se considere cetit.

Se aprobă.

II. Intrându-se în desbaterea specială a raportului general, comisiunea propune:

La pct. 1. a) Adunarea se asociază do-
liului general și ia cu dure e act de trecerea
din viață a marilor defuncți, întregitorul de
neam Regele Ferdinand I. și primul sfetnic
și colaborator al său Ioan I. C. Brătianu și
din a sa parte adunarea dă espresiune du-
rerii prin sculare.

b) Urcarea pe tronul strălucit a înain-
tașilor a Maiestății Sale Regelui Mihai I. în
conformitate cu dispozițiile Constituției, adu-
narea eparhială o întimpină cu omagiul tra-
dițional al bisericii noastre ortodoxe, dorind
noului Rege viață lungă și prosperă spre a
duce la înflorire iubita noastră patrie Româ-
nia, marea operă a glorioșilor înaintași.

Regenței instituite de marele întregitor
de neam Ferdinand I., în persoanele A. S.
Regală Principele Nicolae, I. P. S. Patriarhul
Miron Cristea și primul-președinte Inaltei
Curți de Cassație Gheorghe Buzdugan, Adu-
narea eparhială îi asigură tot concursul, pe
timpul minorității Regelui de mare nume
Mihai I.

La propunerea membrului Nicolae Bogdan.

Adunarea eparhială cu unanimitate decide să se
trimită următoarele telegrame:

A) *M. S. Regelui:*

„Intrunită întâia oră sub Domnia M. S. Voastre, Adunarea eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, roagă pe Bunul Dumnezeu, ca tânărul urmaș al unor glorioși înaintași să poată culege din dragostea curată și din alipirea neclintită față de Tron a întregului Neam Românesc, puterea de a duce spre un strălucit viitor destinele Țării și spre o dezvoltare înfloritoare Biserica căreia îi aparține“.

B) *Inaltei Regențe:*

„Adunarea eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, pătrunsă de respect și supunere față de instituțiile Țării, aduce asigurarea celui mai desăvârșit devotament Inaltei Regențe, al cărei sprijin îl invoacă pentru progresul Bisericii dominante, cel mai sigur stâlp al consolidării României“.

La pct. 2. Implinirea formelor constituționale la alegerile corporațiilor în spiritul noii legi de organizare a bisericii ortodoxe și statorirea granițelor prin bună înțelegere între eparhia noastră și Oradea-Mare, se ia cu aprobare la cunoștință.

Adunarea Eparhială constatând că Consistoriul spiritual a Mitropoliei părților ardene nu și-a început încă activitatea și că afacerile apelate dela Consistorul spiritual al Eparhiei noastre stau nerezolvate, cere dela factorii cu cădere a sana grabnic acest neajuns.

La pct. 3. Constituirea Consiliului Mitropolitan din Sibiu se ia la cunoștință. Avându-se însă în vedere faptul, că Eparhia no-

stră în acel Consiliu e reprezentată numai prin 4 membrii, pe când paritatea între Eparhiile Mitropoliei, observată până acum, ar trebui să asigure numărul convenit, care e mai mare, și Eparhiei noastre, Adunarea Eparhială cere, că întrucât Consiliul Mitropolitan ar continua să funcționeze și după anul 1931, când expiră mandatele actualilor săi membrii, la noua alegere să se țină cont mai mult de principiul parității între Eparhiile ce se reprezintă în Consiliul Mitropolitan al Sibiului.

Alineatul prim s'a primit.

La pct. 4. La alineatul al doilea se observă că punctul de vedere al Ministerului de justiție, de a nu permite judecătorilor de a intra în corporațiunile noastre bisericești, Adunarea Eparhială îl află păgubitor, nu numai persoanei judecătorilor, cari prin el își pierd dreptul activ și pasiv în biserica lor, dar prin aceasta măsură se lovește și în legea bisericii, eschizând dela drepturile constituționale numai pe aceste persoane cu perla morală.

De aceea Adunarea Eparhială cere, ca judecătorii să poată intra în toate drepturile lor, cu atât mai vârtos, că biserica ca și justiția slujește dreptății și dreptatea o urmărește în toate acțiunile ei.

La pct. 5. a) Lupta purtată de Episcopatul ortodox în Senatul țării, când cu desbateră legii cultelor și punctul de vedere just și absolut nevătămător pentru nici o biserică sau confesiune, pe care s'a pus Episcopatul cu prilejul desbaterilor a stârnit mare însuflețire și în obștea credincioșilor acestei Eparhii. Deci Adunarea Eparhială aprobă cu satisfacție ținuta Episcopatului nostru și exprimă mulțumita sa protocolară

întregului Episcopat și în special P. S. Sale Episcopului nostru, care cu multă claritate a precizat în Senat doleanțele Eparhiei noastre, abia reînviată din cenușa în care o prefăcuseră timpurile vitrege ale trecutului.

b) În legătură cu votarea legii regimului general al Cultelor, după ce iau cuvântul membrii: dr. Lazar Chirilă, Gh. Bogdan-Duică, dr. Vasile Sava, dr. Sebastian Stanca și Vasile Gan.

Adunarea eparhială, având în vedere că litigiul averilor bisericești, prin legea cultelor încă nu s'a soluționat, întru cât art. 45 devenit 47 se va prezenta Corpurilor legiuitoare turnat în altă lege, cere Episcopatului nostru a sprijini la timp cu autoritatea Sf. Sinod și a interveni la înaltul guvern ca noul proiect de lege să se depună pe masa Corpurilor legiuitoare și pentru ca pășirea sa în Senat să aibă mai mare succes, de care toți factorii constituționali trebuie să țină cont, Adunarea Eparhială cere, ca la timpul potrivit prelații noștri să ceară și avizul corporațiilor legale ale bisericii — nu a stradei — ca întreaga biserică vie ortodoxă să-și poată spune cuvântul său în o afacere ce atât de aproape o interesează.

La pct. 6. Afacerea Catedralei, având în vedere că este și alt raport asupra ei, constatându-se că lucrările și în acest an au progresat, se ia cu plăcere la cunoștință.

La pct. 7. Vizitațiunile canonice ale P. S. Sale pline cu succese pastorale se iau cu plăcere la cunoștință, dorim mulți ani de viață înaltului nostru Prelat, ca să-și poată desăvârși opera cea mare, la care muncește cu puteri neistovite.

La pct. 8. Vizitațiunile prelaților din alte Eparhii și ținerea Sinodului Episcopesc al

Mitropoliei, în centrul Eparhiei noastre, cari dovedesc cinstea de care se bucură P. S. nostru Episcop în toate părțile, se iau cu plăcere la cunoștință.

La pct. 9. Funcționarea noului protopopiat al Sighetului-Marmației sub conducerea protopopului Mihail Muntean și instituirea protopopului Reghinului Dumitru Antal, de revizor eparhial, precum și luarea măsurilor de a întregi acest protopopiat vacant, se ia cu aprobare la cunoștință.

La pct. 10. Deoarece conferințele protopopilor contribuie în mare măsură la prosperarea Eparhiei, din toate punctele de vedere, acelea nu numai să se continue, cum se promite, dar să fie adevărata școală practică de pastorală pentru protopopi. De aceea, protopopii în conferințele lor și până instituția s'ar perfecționa să tracteze tezele practice puse în discuție de așa, că acelea să poată fi folositoare și desbaterilor din conferințele preoțești, cari sunt menite a duce în mijlocul poporului reformele, asigurând prin aceasta și uniformitatea de procedură atât de necesară duhului înalt ce trebuie să domnească în Eparhie.

La pct. 11. Condițiile prielnice între cari funcționează tânăra tipografie diecezană, se ia la cunoștință.

Spre a veni în ajutorul preoțimei, a cărei muncă trebuie ușurată în toate direcțiunile, Adunarea încredințează Consiliul Eparhial:

a) Să se tipărească și să distribue de timpuriu preoțimei toate blanchetele ce se cer pentru statistica parohială ca să nu mai trebuiască alineeri cu mâna, cari au și acel defect că le lipsește uniformitatea.

b) Până la sosirea timpului de a se putea deschide și o librărie proprie a Eparhiei, Consiliul Eparhial să încredințeze desfacerea produselor tipografiei unei persoane pricepute în ramura aceasta, cătră care să se adreseze preoțimea ce face comande de tipărituri, evitând astfel procedura și greoaie și nepotrivită, de a trimite protopopilor tipăriturile, ca apoi să se facă distribuiri în parohii.

c) Din ordinile, regulamentele, protocoalele etc. ce se distribuie din centru, totdeauna să se destineze și oficiilor protopopești pentru arhivul protopopesesc câte un exemplar.

La pct. 12. Acest punct se ia la cunoștință.

Incheindu-se și discuția specială, raportul general se declară primit și se aclude la acest proces-verbal sub litera (C.).

C)

Nr. 15.

Se prezintă la ordinea zilei raportul comisiunii culturale prin raportorul dr. Sextil Pușcariu.

Adunarea aprobă ca raportul ce s'a distribuit tuturor membrilor, să se considere cetit și se intră în discuțiunea specială.

Punctul 1, 2 și 3 se iau cu aprobare la cunoștință.

La pct. 4. Adunarea la propunerea raportorului aprobă, ca pentru reducerea procentului de analfabeți să se facă intervenția la locurile cu cădere, spre a se înmulți școalele și a se îmbunătăți corpul didactic inferior, prin ce se va ridica negura analfabetismului.

Punctul 5 se ia la cunoștință cu adausul, că în urma propunerii membrului dr. Lazar Chirilă se vor întreprinde pașii de lipsă la forurile cu cădere pentru ca în școalele normale să se intensifice nizuința de a se crește viitorii învățători în spirit cât de creștinesc și să li-se propună și cântările bisericești, ca astfel să fie de cel mai real folos vlăstarelor române pe cari au să le crească în duh creștinesc.

Totodată Adunarea eparhială intervine la On. Minister al Instrucțiunii ca orele de religie în noul program pentru școalele secundare să se stabilească în număr de 3 la săptămână.

Acest concluz se comunică telegrafic cu Ministerul Instrucțiunii.

Punctele 6 și 7 se iau la cunoștință cu aceea că adunarea eparhială este de părerea ca organele subalterne să îndemne cu tot dinadinsul pe părinții băeților dela sate să-i trimită la diferite meserii.

La pct. 8, care e foarte important pentru bisericile noastre, dupăce iau cuvântul membrii: Ioan Fodorean, Dr. Petru Meteș, Andrei Ludu,

Adunarea eparhială decide cu toată hotărârea, că nu putem neglija chestiunea edificiilor fostelor școale confesionale, cu atât mai vârtos nu putem renunța la aceste averi unde este depusă toată truda bisericelor noastre spre a ne putea salva limba. In consecință, va face toate demersurile legale către Ministerul Instrucțiunii ca statul să răscumpe aceste edificii ale comunelor bisericești spre a nu se crea acestora un act de nedreptate prin folosința aproape, și în cele mai multe cazuri, gratuită.

Pentru mai bună reușită a acestor demersuri Adunarea eparhială va comunica acest conclud și celorlalte Eparhii ca cu toții să pornească aceasta acțiune la care vor solicita și concursul parlamentarilor, spre a se putea ajunge în sfârșit la o situație mai suportabilă în aceasta privință.

La proxima Adunare Consiliul Eparhial va prezenta un tablou cu edificiile fostelor școli confesionale, arătând situația acestor edificii și chiria ce se incasează pentru aceste imobile.

Punctele 9 și 10 se iau la cunoștință cu aprobare.

Nr. 16.

Tot comisiunea școlară, prin raportorul Dr. Sextil Pușcariu, raportează asupra propunerii a 4-a a membrului Gheorghe Bogdan-Duică pentru înființarea unei „Societăți de studiu a trecutului și prezentului bisericii ortodoxe-române“.

Raportul se ia la cunoștință cu aprobare și se dă Consiliului Eparhial spre studiere.

Fiind discutat întreg raportul comisiunii culturale, se aprobă și se alătură la procesul-verbal.

Ședința se ridică la 12¹/₂ ore.

Ședința următoare d. m. la 4 ore.

Președinte :

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Notar :

Alexandru Baba m. p.

ȘEDINȚA III.

ținută la 14 Mai 1928.

Nicolae Ivan,
președinte.

Emil Dandea,
notar.

P. S. Sa deschide ședința la ora 4 p. m.

Nr. 17.

Se prezintă cererile de concediu ale deputaților Ion Micu, Remus Pașca și Danil Roșu.

Concediul cerut se aprobă.

Nr. 18.

Se intră în ordinea de zi și raportorul comisiunii bisericești, Dr. Petru Meteuș, propune ca raportul general al Consiliului să se considere ca cetit, deoarece a fost distribuit ca imprimat, — și să se treacă la dezbateră specială a diferitelor puncte.

Se aprobă.

La dezbateră specială punctele 1, 2 se iau la cunoștință.

Punctul 3 va forma obiectul unui raport special care se va citi la urmă.

Punctul 4 se ia la cunoștință cu aceea că se va insista din nou la guvern pentru aprobarea cel puțin a unui impiegat și unui servitor pentru oficiile protopopești.

Punctul 5 se ia la cunoștință, exprimând Adunarea mulțumitele și admirația sa P. S. nostru Episcop pentru că nu cruță nici o jertfă spre a participa și săvârși sfințirile de biserici, cu toată vrâsta sa înaintată.

Punctul 6 se ia la cunoștință cu aceea că chestiunea tratată aici s'a rezolvat în parte prin legea cultelor.

Punctul 7 „Instituții filantropice“ se ia la cunoștință și adunarea invită consistoriul ca în orașele unde avem asemenea instituții ca: spitale, orfelinate, inst. de orbi, temniți, etc. să oblige și îndrume toți preoții a cerceta aceste instituții și a se îngriji de hrana credincioșilor din ele. Spre acest scop se vor lua în caz de nevoie măsuri de constrângere, precum se vor putea da remunerații celor ce se vor distinge în îndeplinirea datoriei.

Se relevă rodnică muncă însuflețită a Societăților fem. ort. în general și a Soc. din Cluj în special, căreia adunarea la propunerea P. S. Episcop îi exprimă mulțumite.

Punctul 8 despre sectarism, după ce raportorul arată unele date statistice îmbucurătoare, după cuvântările dlor deputați Gan. Baba, VasIU, Lupaș și a P. S. Episcop, se ia la cunoștință. Asemenea se primește propunerea dlui deputat Lupaș, formulată astfel:

„Să se trimită în numele adunării eparhiale o adresă motivată I. P. Sf. Patriarh Miron, solicitând:

1. Să se trimită din toate publicațiunile Institutului Biblic un număr corespunzător de exemplare, spre a fi răspândite prin preoții noștri în toate parohiile,

2. Să se publice în această bibliotecă biografia mamei lui Andrei Șaguna, pentru întărirea mamelor române și a tinerelor generațiuni în credința ortodoxă.

3. Din fondurile prevăzute în bugetul Min. de Culte pentru Institutul Biblic să se repartizeze o sumă corespunzătoare Eparhiei Clujului“.

În fine se fixează ca desiderat al adunării propunerea dlui dep. VasIU, ca să se trimită, și din partea eparhiei noastre cel puțin un preot în străinătate pentru a studia și a se iniția în mijloacele și metodele moderne de activitate bisericească.

Punctul 9 se ia la cunoștință.

Punctul 10 „Alcoolismul“ se ia la cunoștință primindu-se următoarea propunere a dlui dep. Ion Lupaș: „Să se publice un premiu pentru cea mai bună *predică*, potrivit ca mijloc de propagandă antialcoolică, și să se publice în „Renașterea“ numele preoților cari se disting în combaterea acestei plăgi sociale.

P. S. Sa se angajează a oferi primul premiu.

Se ia cu mulțumită la cunoștință.

Punctul 11 se ia la cunoștință.

La punctul 12 „Regulamentul“ pentru complectarea parohiilor se intră în discuție la care iau parte dnii deputați Lupaș, Bogdan, VasIU, Al. Dragomir, Ludu, Silv. Dragomir, Sava. După deslușirile P. S. Episcop se aduce următoarea hotărâre:

1. Adunarea scoate din vigoare regulamentul pentru întregirea parohiilor votat în sesiunea din anul trecut în mod provizor.

2. Adunarea declară că menține principiul electivității în materie de complectare a parohiilor, cu toate izvoarele de drept cari reglementau aceasta chestiune pe teritoriul Statutului organic.

3. În cazuri când parohiile nu se vor putea întregi prin alegere, se autorizează Consiliul eparhial și Chirarhul să le întregască prin numirea de admiiistratori parohiali.

4. Nefuncționând scaunele protopopești, actele de alegere se vor înainta la episcopie după 14 zile dela alegere.

5. În sesiunea ce urmează se va prezenta adunării de către Cons. Eparhial un regulament pentru reglementarea acestei chestiuni.

Punctele 13, 14 se iau la cunoștință ca și raportul Academiei teologice, prin urmare raportul secției bisericești se aprobă în întregime cu observările și întregirile de sus.

Nr. 19.

DI Lazar Chirilă, raportorul comisiunii organizatoare prezintă dimisia din consistoriul spiritual — bazată pe art. 73 din reg. discipl. a lui Teodor Cotuș.

Conform propunerii, dimisia se primește.

Președintele consultă adunarea dacă complectarea locului vacant în urma deciziei de sus se poate face imediat.

Adunarea aprobă.

Președintele pune la ordinea de zi alegerea unui membru în consistoriul spiritual. Ședința se suspendă pentru distribuirea buletinelor de votare.

La redeschidere se desemnează doi bărbați de încredere în persoanele dlor deputați Vasile Gan și St. Rusu și se purcede la votare secretă.

Se citește apelul nominal și se prezintă la vot deputații: Dumitru Antal, Alexandru Baba, Dr. Andrei Buzdug, Nicolae Bogdan, Dr. Lazar Chirilă, Dr. Emil Dandea, Dr. Alexandru Dragomir, Dr. Silviu Dragomir, Ion Fodorean, Iosif Furdui, Vasile Gan, Joil Ghiurițan, Dr. Valer Hango, Dr. Ion Lazar, Andrei Ludu, Zaharie Man, Antoniu Mandea, Dr. Petru Meteș, Aurel Mun-

tean, Iovian Mureșan, Dr. Eugen Nicoară, Dr. Vasile Pahone, Dr. Ioan Pașca, Grigore Pletos, Romul Popa, Petru Popovici, Dr. Sextil Pușcariu, Stefan Rusu, Dr. Vasile Sava, Dr. Sebastian Stanca, Dr. Danil Tecău, Nicolae Vasiu.

Președintele constată că s'au dat 31 de voturi, din cari majoritatea absolută o formează 16 voturi.

Se procedează la scrutinarea voturilor și se constată următorul rezultat:

Curea Patriciu 25 voturi.
Buzdug Andrei 6 voturi.

Constatându-se acest rezultat, președintele declară de ales pe restul periodului, membru al consistorului spiritual pe dl Curea Patriciu. P. S. Sa confirmă aceasta alegere.

BCU Cluj / **Nr. 20.** University Library Cluj

Raportorul Comisiunii de organizare prezintă actul Nr. 6—1928 referitor la cererea parohiei Iclandul-mare de a trece dela protopopiatul Tg.-Mureș la cel din Lu-doșul de Mureș.

Conform propunerii comisiei organizatoare până la o eventuală nouă arondare a tractelor protopopești, cererea nu se încuviințează.

Terminându-se obiectele dela ordinea zilei, Prea Sf. Sa președintele închide ședința, după ce anunță cea viitoare pe ziua de 15 Mai ora 9.

D. M. S.

Președinte:

Notar:

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Dr. Emil Dandea m. p.

ȘEDINȚA IV.
ținută în 15 Mai 1928.

Nicolae Ivan,
președinte.

Dr. Danil Tecău,
notar.

Nr. 21.

Prea Sfinția Sa deschide ședința la ora 9 a. m.
Alexandru Baba, notar, citește procesul verbal al
ședinței II. din 14 Mai 1928 a. m.

Se autentifică.

Nr. 22.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Comisiunea economică-financiară, prin raportorul
Dr. Alexandru Dragomir, prezintă raportul Consiliului
eparhial Nr. 2988—1928, asupra bilanțului general al
fondurilor și fundațiilor dela 31 Decembrie 1927. Con-
statând cu multă bucurie progresul realizat de Eparhie
în privința aceasta, raportează că bilanțul s'a controlat
și găsit în deplină consonanță cu registrele și cărțile
auxiliare. Propune aprobarea lui și să se dea Consiliu-
lui Eparhial cuvenita descărcare.

D) Se aprobă bilanțul în întregime și se
acordă Consiliului Eparhial absolutul. Bi-
lanțul se alătură sub litera *D*) la procesul
verbal.

Nr. 23.

Aceiași raportor prezintă apoi raportul Consiliului
Eparhial, referitor la bugetul fondurilor și fundațiilor
administrate de el pe anul 1928. Propune să se aprobe.

Adunarea aprobă în întregime proiectul de buget pe anul 1928. Bugetul se alătură sub litera E) la procesul verbal.

E)

Nr. 24.

În legătură cu raportul general asupra situațiunii bilanțului, fondurilor și fundațiunilor, același raportor face propunerea ca, pentru a avea posibilitatea ușoară de a compara situația fiecărui an cu aceea din anul precedent, să se invite Consiliul Eparhial de a alcătui pe viitor așa fel bilanțul, ca la el să arate la fiecare fond și fundațiune și starea din anul trecut.

Adunarea primește propunerea și invită Consiliul Eparhial a proceda în acest senz.

Nr. 25.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tot în legătură cu situația economică și financiară a Eparhiei noastre, deputatul Dr. Sebastian Stanca, amintind că în anul viitor (15 Octomvrie 1929) se împlinesc 10 ani dela reînființarea acestei Eparhii, propune să se pregătească un istoric al Eparhiei, cu începere dela Șaguna și până în zilele noastre.

Se primește propunerea și se îndrumă Consiliul Eparhial de a întocmi această lucrare până la 15 Octomvrie 1929, când se va comemora acest eveniment.

Nr. 26.

Tot comisiunea economică financiară, prin raportorul Dr. Alexandru Dragomir, prezintă raportul Nr. 2999—1928 al Consiliului Eparhial, privitor la fondul Catedralei.

Adunarea aprobă raportul în întregime.

Nr. 27.

Același raportor raportează asupra raportului protopopiatului Lupșa, prin care acesta propune ștergerea prestațiilor în natură către preoți și răscumpărarea lor în bani. Comisiunea economică financiară nu-și însușește această propunere și cere să se ia dela ordinea de zi.

Luând cuvântul în această chestiune Vasile Gan și dând explicațiunile necesare Prea Sfinția Sa,

adunarea decide să se dea cererea Consiliului Eparhial spre studiere.

Nr. 28.

Tot raportorul Dr. Alexandru Dragomir dă cetire propunerii scrisă, făcută de deputatul Dr. Lazar Chirilă, prin care se cere ca preoților din Munții Apuseni, în loc de a fi împroprietăriți cu 10 jug. pădure, drept sesiune parohială, să li se dea un ajutor în bani într'ocotă corespunzătoare și proporțională cu veniturile ce le au preoții din regiunea șesului, după sesiunile primite din Reforma Agrară. Comisiunea propune ca această cerere să se ia dela ordinea de zi, întrucât nu este bine să se respingă cele 10 jug. pădure, ce sunt pe cale a se da preoților din Munții Apuseni, fără să se aibă în schimb garanția suficientă că Statul va acorda sumele de bani necesare.

Iau cuvântul la această chestiune deputații Iosif Furdui, Vasile Gan și Dr. Lazar Chirilă,

iar adunarea, după ce ascultă și explicațiile Prea Sfinției Sale, hotărăște să se primească cele 10 jugăre pădure, drept sesiune parohială, de către preoții din Munții Apuseni.

Nr. 29.

Aceeași comisiune, prin același raportor, prezintă propunerea privitor la stabilirea diurnelor membrilor adunării Eparhiale pe anul 1928. Pentru membrii externi propune o diurnă de 400 Lei, iar celor interni 200 Lei, plus cheltuelile efective de călătorie de tren și trăsură, iar ca spese de birou propune 1500 Lei. Făcând calculele, aceste spese fac suma de 70.741 Lei.

Adunarea aprobă propunerea.

Nr. 30.

Comisiunea economică financiară, prin raportorul Andrei Ludu, prezintă adunării raportul Nr. 3006—1928 al Consiliului Eparhial, referitor la fondul de pensuni eparhial, propunând să se aprobe, hotărându-se ca până la noua salarizare a protopopilor cu salariu special protopopesc, de bază, protopopii să se considere la fondul de pensuni eparhial cu drept la pensune și cu datoria de a contribui cu 10% după suma de 650 Lei lunar și dela 1 Ianuarie 1928 înainte.

Adunarea ia act de raportul referitor la fondul de pensuni și primește propunerea comisiunii referitoare la contribuția protopopilor.

Nr. 31.

Aceeași comisiune, prin același raportor, prezintă adunării raportul Consiliului Eparhial cu Nr. 3178 din 1928, referitor la acordarea unui spor de scumpete la pensiunea statutară de azi a membrilor fondului de pensuni eparhial, spor reclamat atât de stăruiitor de pensionarii Eparhiei. Comisiunea propune ca pensionarilor eclesiastici să li-se voteze din fondul de pen-

siuni eparhial în mod provizor cu începere din 1 Iulie 1928 și până la proxima adunare eparhială, resp. 31 Mai 1929 următorul ajutor de scumpete la pensiunile lor statutare:

1. Titularul, văduva sau orfanul de tată și mamă, înscriși la pensiune după vechile statute din 1891, 1901 și 1919 vor primi anual în afară de pensiune:

a) Cei cu pensiune statutară până la 140 Lei anual — diferența dela 140 la 1200 Lei;

b) Cei cu pensiune mai mare pentru partea de pensiune dela 140 până la 500 Lei de 4 ori aceasta diferență și

c) pentru restul pensiunii de două ori acel rest.

2. Copiii minori îndreptățiți la ajutoare după statutele vechi pentru ajutorul statutar de până la 100 Lei vor primi încă de 9 ori acest ajutor; pentru partea dela 100—300 Lei de 4 ori aceasta diferență, iar pentru restul ajutorului de 2 ori acel rest.

3. Cei înscriși la pensiunea după statutul nou din 1924 și 1926 vor primi în afară de pensiune un ajutor egal cu de 2 ori pensiunea statutară, din care ajutor însă li-se reține ce le-ar reveni anual din ajutorul dela Stat pentru preoții deficienți, văduve și minori.

4. Cei pensionați din oficiu în cale disciplinară nu vor putea beneficia de acest ajutor.

5. Contribuțiile parohiilor prevăzute la art. 7 pct. 1 al Statutului fondului de pensiuni din 1926 se majorează cu începere din a. c. la de 3 ori atâta având a contribui; parohiile de cl. I. cu câte 300 Lei, cele de cl. II. cu 180 Lei și cele de cl. III. cu 120 Lei anual.

6. Consiliul Eparhial e rugat să facă noi demersuri la Ministerul Cultelor și Finanțelor pentru obținerea economiilor din funcțiunile vacante din Eparhie ca

fondul de pensii cel puțin pe viitor să poată face față reclamațiilor îndreptățite ale pensionarilor săi.

Luând cuvântul la discuțiunea acestui raport deputații Jovian Mureșan, Dr. Alex. Dragomir, Dr. Vasile Sava și Dumitru Antal.

Adunarea aprobă în totul propunerea comisiunii declarând-o de hotărâre a sa.

Nr. 32.

Acelaș raportor dă citire apoi raportului Consiliului Eparhial cu Nr. 3005—1928 conținând donațiunile făcute parohiilor din Eparhia noastră și numele donatorilor.

Raportul se ia cu aprobare la cunoștință, iar distinsilor donatori li se exprimă mulțumită în „Renașterea“, publicându li se atât numele cât și suma sau natura donațiilor.

Nr. 33.

Comisiunea organizatoare prin raportorul Dr. Sebastian Stanca predă raportul Nr. 2716—1928 al Consiliului Eparhial cu referire la modificarea unor articole din Regulamentul Academiei Teologice și complectarea lui cu unele articole noi. Comisiunea propune ca art. 50 să se modifice în sensul: „Examenele sunt coloquii, examene generale și examenul de licență“, iar art. 70: „Studentul care a trecut cu succes al doilea examen general este candidat de licențiat“, iar termenele de licență din art. 59, 60, 63, 64, 65, 67 și 69 se înlocuiesc prin termenul „general“.

După art. 72 se vor mai adauge următorii articoli noi:

Art. 73. „Titlul de licențiat în teologie se obține

dupăce candidatul va fi elaborat o teză în scris asupra unui subiect ales de candidat din studiile predate în Acad. Teol.

Art. 74. Candidatul este dator a arăta în teza sa toate izvoarele de cari s'a folosit în elaborarea ei, să indice citațiunile, adaptările și prelucrările ce le-ar fi luat din autori străini și să declare precis că alte izvoare n'a întrebuințat și că el este autorul tezei. În cazul când s'ar constata neexactitatea afirmațiunilor de mai sus, candidatul niciodată nu va putea fi admis la examen.

Art. 75. Teza de licență se va prezinta în manuscris decanului, împreună cu o cerere, iar deaanul o va repartiza spre cercetare profesorului în a căruia specialitate intră subiectul tratat în teză. În caz că profesorul de specialitate este împiedecat prin forță majoră de a cerceta teza, atunci ea va fi repartizată profesorului care predă studii apropiate de cele ale profesorului de specialitate.

Art. 76. În urma referatului satisfăcător dat în scris de profesorul referent, decanul aprobă teza și fixează ziua și ora pentru susținerea tezei în fața unei comisiuni examinătoare compusă din următorii membrii: Președinte: *P. S. Sa Păr. Episcop*, iar în absență substitutul său și 3 (trei) alți membrii, recrutați dintre profesorii a căror specialitate a fost atinsă în teza elaborată, respective a căror specialitate este mai apropiată de subiectul tratat și profesorul referent făcând parte de drept ca unul dintre aceștia. Teza nu se poate susține decât cel puțin 10 zile după data când comisia examinătoare a primit avizul decanului.

Art. 77. Examinarea va consta din întrebări asupra conținutului tezei. Aprecierea răspunsurilor date se

va face cu aceleași note și calificative ce sunt prevăzute în art. 69 din Reg. Acad. și anume:

Aprobat magna cum laude,
Aprobat cum laude,
Aprobat,
Respins.

Candidatul care a dat răspunsuri corespunzătoare va fi proclamat licențiat al Acad. Teol., depunând totodată în fața comisiunii examinătoare următorul jurământ:

„Jur înaintea Atotștiutorului și Atotputernicului Dumnezeu, că în viața mea voi păzi și voi propovădui fără schimbare învățăturile sf. noastre biserici creștine ortodoxe de Răsărit, așa cum ni s'au dat de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos, cum s'au propovăduit și predat de către Sf. Apostoli și Sf. Părinți ai bisericii noastre și așa cum se păstrează de sf. noastră biserică“.

Cel admis va primi diploma de „licențiat al Academiei Teologice ortodoxe române din Cluj“, trecându-se în ea notele obținute la examenele generale, la susținerea tezei, precum și titlul tezei de licență și data susținerii ei.

Art. 78. Diploma de licență va purta sigilul Acad. și va fi semnată de *P. S. Sa Păr. Episcop* și de Decan.

Art. 79. Studenții cari nu întrunesc condițiile prevăzute la art. 36 al Reg. pentru a fi „ordinari“, vor putea da numai colouquiile, examenele generale și vor primi un simplu *absolutoriu îndreptățindu-i la hirotonire*, dar numai pentru a fi aplicați preoți în parohiile rurale.

Art. 80. Toți studenții fie ca licență, fie absolvenți fără de licență sunt obligați a presta înainte de hiroto-

nire examenul de cvalificare preotească în fața comisiei designată de P. Sf. Sa conform normelor în vigoare.

Comisiunea mai propune să se modifice totodată și art. din Regulament privitor la alegerea decanului în sensul ca el să se aleagă pe 3 ani cu dreptul de a fi reales și nu numai pe un singur an cum a fost până aci.

Deschizându-se discuția deputatul Dr. Ion Pasca este de acord în ce privește modificarea articolului din Regulament cu referire la examenele studenților, precum și complectarea Regulamentului cu art. propuse. Nu este de acord însă cu propunerea comisiei referitor la alegerea decanului cerând această alegere să se facă și pe mai departe ca și până acuma.

Iau parte la discuție Dr. Andrei Buzdug, Dr. Sextil Pușcariu, Aurel Ciortea și Prea Sfinția Sa.

Adunarea aprobă propunerea comisiei cu modificarea că în art. 76 în loc de „Decanul“ se va introduce „substitutul său“.

Nr. 34.

Acelaș raportor dă citire apoi propunerilor făcute de către deputatul Gheorghe Bogdan-Duică; 1. de a se interveni pe lângă guvern să înființeze o Facultate de teologie pe lângă Universitatea din Cluj și 2. de a se cere înființarea unei episcopii ortodoxe în Sighetul-Marmației.

Se dau Consiliului Eparhial spre studiere.

Nr. 35.

Comisiunea organizatoare prin raportorul Dr. Lazar Chirilă dă citire transacțiunei intervenită în 20 Sept. 1927 în Sibiu între Eparhia Noastră și Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu referitor la împărțirea fondurilor

și averilor comune cu propunerea să se ia cu satisfacție la cunoștință și aprobe.

Adunarea aprobă în totul transacțiunea.

Nr. 36.

Comisiunea economică financiară, prin raportorul Joil Ghiurițan, dă citire propunerilor făcute de G. Bogdan-Duică :

1. de a se cere Ministerului Cultelor fondurile necesare pentru terminarea cât mai grabnică a zidirei Catedralei,

2. atribuirea prin buget de fonduri globale la dispoziția P. S. S. Episcopi, pentru a sprijini din ele clădirile bisericesti cerute de popor cu stăruința ușor de înțeles și

3. îngăduirea ca pentru scopul arătat în punctul anterior, adunările eparhiale și la nevoie Episcopii cu ale lor Consilii Eparhiale să pună biruri pe credincioșii din tot teritoriul Eparhiei.

Se transpun Cons. Ep. spre executare.

Nr. 37.

Comisiunea bisericească, prin raportorul Dr. Andrei Buzdug, dă citire cererei deputatului Nicolae Bogdan de a se introduce orga în bisericile noastre și propune ca cererea să se transmită Sfântului Sinod singur competent de a decide în asemenea materie.

Adunarea aprobă propunerea comisiunii.

Nr. 38.

Ne mai fiind alte obiecte de discutat, Prea Sfinția Sa ridică ședința la ora 1 p. m. și declară de închisă sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale pe anul 1928.

Prin scurte și simțite cuvinte mulțumește membriilor Adunării pentru munca depusă în interesul Bisericii noastre.

Deputatul Grigore Pletosu, răspunzând în numele Adunării, mulțumește la rândul său P. S. S. pentru tactul cu care a condus precum totdeauna așa și în aceasta sesiune lucrările Adunării, terminând cu urarea să dea Dumnezeu sănătate îndelungată prea iubitului nostru Episcop, spre binele și fericirea acestei Eparhii.

D. M. S.

Președinte:

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Notar:

Dr. Danil Tecău m. p.

BCU Cluj **Proces-verbal** Cluj

dresat în 15 Mai, 1928 cu ocaziunea verificării proceselor-verbale din ședința a 3-rea și a patra a Adunării Eparhiale.

Nr. 1.

Notarul Dr. Danil Tecău citește procesul-verbal al ședinței a patra din 15 Mai 1928.

Se autentifică.

D. M. S.

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Dr. Vasile Sava m. p.,
notar.

Dr. E. Dandea m. p.

Dr. Tecău m. p.

An. Ludu m. p.

Dr. I. Pașca m. p.

ACLUZE

A.

Nr. 2738/928. Pres.

NICOLAE

Din mila lui Dumnezeu Dreptcredinciosul Episcop
al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Iubitului cler și popor al Eparhiei noastre, iubiților și Onoraților Deputați ai Adunării Eparhiale: Dar și milă dela D-zeu Tatăl și Domnul nostru Isus Christos!

În temeiul Art. 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm și prin aceasta declarăm de convocată *Adunarea Eparhială*, în biserica ortodoxă-română din Cluj, pe **Dumineca a V-a după Paști, a Samariencii, adeca 13 Mai 1928**, la 9 ore antemeridiane, când se va începe serviciul divin, iar după aceasta va urma deschiderea Adunării în localul care se va designa spre acest scop.
Cluj, la 21 Aprilie 1928.

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Art. 8. — Toți deputații aleși sunt datori a se infățișa pe ziua deschiderii Adunării, sau în cazuri grave de impedecare, a-și justifica în scris absența. — Cei prezenți sunt datori a participa la Ședințele Adunării, a lua parte la lucrările ei, a primi alegerile și însărcinările date lor, dela cari numai Adunarea îi

poate dispenza. — Deputații, cari nici nu-și justifică absența cu probe demne de crezământ, nici nu se înfățișează la Adunare în decurs de 5 zile dela deschiderea ei, se consideră, că au renunțat la mandat. Concediu pe 3 zile poate da președintele, iar pe timp mai îndelungat numai Adunarea. Pe timpul absenței nu se dau diurne. Cererile de concediu se rezolvă îndată.

B.

Cuvântul de deschidere al Prea Sfinției Sale.

„CHRISTOS A ÎNVIAT!“

Domnilor Deputați!

Prilejul binevenit de a putea saluta la conlucrare frățească pe distinșii reprezentanți ai clerului și poporului din reînviata noastră Eparhie, este pentru mine totdeauna un moment de reculegere sufletească și de întărire, pentru de a continua cu puteri sporite în calea binelui și progresului, ce l-am realizat cu toții împreună, dela reînființarea Eparhiei până în timpul de față.

Țin să accentuez din capul locului, că astăzi îmi este mai prețioasă ca ori când colaborarea D-voastră, pentru că zilele ce le trăim sunt în adevăr grele și biserica noastră are de învins o mulțime de piedeci, ca să poată străbate către realizarea idealurilor sale.

Alte biserici, cu averi îngrămădite de sute de ani, cu sprijinul puternic al privilegiilor seculare, își pot permite luxul de a nu face apel la credincioși, pentru că mijloacele lor materiale îmbelșugate, provenite din averi dobândite în

cursul timpului, le asigură bunul mers și fără acest sprijin cerșit din dreapta și din stânga.

Noi multă vreme vom fi nevoiți să apelăm la obolul văduvei și la mila săracului, dacă vrem să facem față necesităților vremilor de azi.

Până acum zece ani am dat ultimul disc pentru construcții de școli și pentru salarizarea învățătorilor, iar biserica cu ale ei trebuințe a rămas în planul al doilea.

Am clădit edificii de școală, ca să nu cadă sufletul tinerimei în ghiarele unei culturi de limbă streină și am lăsat bisericuțele de pe vârful dealurilor, cu streșina aplecată în bătaia vânturilor și ploilor, în nădejdea zilelor mai bune ce așteptam să vie.

Aceste zile ar fi sosit, zorile învierii ar fi răsărit de-odată cu unirea noastră națională, dacă cei-ce ne-au luat școlile ar fi înțeles să nu pună stăpânire pe edificiile ridicate cu atâta trudă, înainte de a ne garanta o despăgubire cuviincioasă.

Milă nu cerem, dreptul nostru inalienabil este, să ni-se rescumpere edificiile școlare, ca din prețul de rescumpărare să clădim case de închinare lui Dumnezeu, să facem fonduri de propagandă mai intensivă pentru întărirea religioasă și morală a credincioșilor noștri, și să ridicăm Internatul pentru elevii Academiei teologice.

Terenul îl avem, planurile și devizele stau gata, dar lipsește fondul de zidire de circa 12 milioane. O îngrijire mai bună a educației re-

ligioasă morală, precum și opera de caritate creștină, a devenit o necesitate, ca pâinea de toate zilele.

Intelectualii noștri de azi reclamă dela biserică o muncă mai încordată, și o stăruință mai intențivă, ca să-i putem ținea strânși în jurul bisericei.

Nu se mai mulțumesc nici cu slujbele rituale așa de pline de înțeles ce le pot oferi slujitorii altarului, nici cu corurile bisericesti înființate până aci cu destule jertfe, — ei ne cer o biserică vie, o biserică activă, care să lucreze cu spor simțit pe teren cultural, umanitar și social, fără să țină seamă că spre acest scop ne lipsesc aproape cu desăvârșire mijloacele. Și ne cer, fără ca mulți din ei să contribuie în schimb nici cel puțin cu prezența lor la cultul Dumnezeesc, necum la sarcinile împreunate cu o astfel de activitate multilaterală, reclamată de ei și preconizată adeseori și de noi, în întregime.

Toți ne îndrumă să cerem ca statul să fie mai darnic, dacă nu pentru toate vremile, cel puțin până vom eși din inferioritatea în care ne-au împins în mod sistematic ocârmuirile vitrege ale trecutului de dureroasă pomenire.

Dar statul la rândul lui e asaltat de toate părțile.

Astfel nu e mirare, că se întâmplă uneori să dea uitării tocmai pe cei avizați la sprijin în măsură mai mare, revărsându-și darurile și subvențiile adeseori asupra celor privilegiați din vremuri îndepărtate.

N'a prea ținut seama de noi nici reforma agrară, care e pe sfârșite cu pagube pentru noi ireparabile, n'a ținut seama nici legea instrucțiunii, care ne dă fiii și ficele pe mâni dușmane, în școalele făcute de noi cu jertfe extraordinare și nu se ține seamă în genere, că prin constituția țării, ni s'a dat titlul de biserică dominantă, iar în realitate nu vedem nici o măsură pozitivă pentru aplicarea principiului constituțional în mod practic bisericii noastre și pentru repararea nedreptăților seculare și milenare față de biserică aceasta de către toate cârmuirile vremelnice.

Suntem nevoiți să facem eforturi extraordinare, să punem la contribuție pe tot natul, ca să ieșim din labirintul în care ne găsim, și nădejdea noastră este numai Tatăl, scăparea noastră Fiul și acoperământul nostru Duhul Sfânt, treime sfântă și nedespărțită.

Acest Duh Sfânt aș dori să se sălășluiască în sufletele tuturor credincioșilor bisericii noastre, ca înarmați cu putere de sus ei să fie în orice împrejurări stâlp și întărire patriei noastre întregite, care nu va putea să aibă niciodată o temelie mai sigură și mai trainică decât aceea, pe care sfânta noastră biserică se silește a o clădi, zi de zi și ceas de ceas, în inimile milioaneilor săi de credincioși.

Numai aceștia sunt și vor rămânea pururea legați sufletește și la bine și la rău de scumpa noastră patrie străbună, câtă vreme cei-ce au cugetele și simțirile lor mereu orientate peste granițele țării, plecându-și urechea spre șoapte,

cari nu isvorăsc din dragoste sinceră pentru soarta ei, nu se vor putea identifica niciodată deplin cu interesul ei, ori-cât de multe privilegii și subvențiuni li s'ar mai acorda și în viitor, cum li s'au acordat și până acum.

Biserica noastră, adevărat, este obicinuită cu năcazurile și cu tot felul de privațiuni, ea nu râvnește la privilegiu. Dorește numai să aibă mijloace suficiente pentru îndeplinirea sfintei sale misiuni, să poată vedea cu un ceas mai de grabă dispărând situația intolerabilă de azi, când într'un centru ca Clujul, după zece ani de stăpânire românească, creștinul ortodox nu poate afla nici măcar la sfânta zi a Învierii, un modest locșor de închinare, în fața altarului străbun, din cauza locului așa de îngust al bisericeții în care ne găsim, încât se calcă om pe om și majoritatea creștinilor evlavioși rămân afară la sfintele sărbători, în frig, adeseori în ploaie și zăpadă, pereclitându-și astfel sănătatea.

Dar și până vom ajunge să vedem înfăptuită această justă dorință a tuturor Românilor ortodoxi din Eparhie și chiar țara întreagă, nu vom conțeni a încerca să trezim pe toți la o viață religioasă conștientă și activă, îndemnându-i să ridice steagul culturai noastre religioase morale pretutindeni în toate colțurile și parohiile Diecezei noastre, în ciuda tuturor greutăților ce întâmpinăm.

Acest Duh al credinței și al tăriei, rog pe bunul Dumnezeu, să îl reverse asupra tuturor fiilor bisericeii noastre, și mai ales asupra celorce în momente grele par a se fi clătinaț în dra-

gostea și încrederea lor către ea, — neținând samă, că biserica ortodoxă este și rămâne pentru veci razimul cel mai puternic al statului și ocrotitoarea cea mai sfântă a legii străbune, căreia suntem datori să i ne închinăm și acum și în toți vecii.

Cu aceste declar sesiunea ordinară a adunării eparhiale din anul 1928 deschisă.

NICOLAE IVAN,
Episcop.

Raportul general

Onorată Adunare eparhială!

1. **In viața constituțională** a patriei noastre țara a îndurat o lovitură ireparabilă prin trecerea din viață a gloriosului nostru Rege Ferdinand I, la 20 Iulie 1927 și a marelui bărbat de stat Ion I. C. Brătianu, la 16 Nov. 1927. Consiliul nostru a comemorat în întreaga eparhie aceste dureroase evenimente potrivit rânduelilor prescrise de legile noastre bisericești.

În conformitate cu dispozițiile constituției, la 20 Iulie s'a urcat pe tronul țării moștenitorul acestui tron, A. S. Principele Mihai, sub numele de M. S. Regele Mihai I. Iar în temeiul art. de lege dela 4 Ian. 1927, s'a constituit și a luat în mână guvernarea țării Inalta Regentă, în persoanele A. S. R. Principele Nicolae, I. P. S. patriarhul Miron și dl N. Buzdugan, primul președinte al curții supreme de casație.

2. **Chestii de Organizare.** Eparhia noastră a funcționat în anul 1927 în cadrele legii celei noi de organizare și a statutului acesteia. Adaptarea la noile rândueli de organizare s'a făcut în mod normal, fără nici un inconvenient. Corporațiile bisericești au funcționat pe toată linia fără perturbațiuni. Tot în acest an și-a început activitatea și consistoriul spiritual al eparhiei noastre, în temeiul art. 16 din lege și 79, 80, 150 și 151 din Statut și în conformitate cu regulamentul disciplinar votat de Sfântul Sinod în Iunie 1926 și promulgat în Monitoriul oficial la 30 Dec. 1926 Nr. 290. La metropolie, consistoriul spiritual metropolitan încă nu și-a

început activitatea și afacerile apelurilor stau încă nerezolvate. Consiliul central din București a fost confirmat de I. P. S. patriarhul, întrând astfel în deplină legalitate.

În înțelegere cu V. consiliu eparhial dela Oradea mare, am fixat granițele între aceste două eparhii vecine și preluând noi definitiv Sighetul, am predat eparhiei Oradea-Mare parohiile înființate de noi în jud. Satu-Mare, Vama, Racșa, Tur, Doba, Gelu, Principele Mihai și Urmașii lui Horea.

3. Congresul metropolitan. În baza art. 38 din lege și 178 din Statut, congresul metropoliei noastre a continuat să funcționeze și mai departe. La învitarea consiliului metropolitan Nr. 248 din 11 Oct. 926, eparhia noastră prin circ. Nr. 3518—927 a dispus alegerea deputaților pentru acest congres, în număr de 15 (5 clerici și 10 mireni). Alegerile s'au făcut în ordine și reprezentanții eparhiei noastre au participat la lucrările congresului din 14 Oct. 1927. Congresul a decis ca aceste mandate să fie valabile până la 1931, concordând adecă cu mandatele membrilor din toate corporațiile bisericeii noastre. Cu acest prilej s'a reorganizat și consiliul metropolitan, în care eparhia noastră are 4 reprezentanți.

4. Adunarea Eparhială. Domnul Octavian Goga, ales membru al adunării eparhiale și în cercul Huedinului și în cercul Sibiului din arhidieceasă, a optat pentru cercul Huedin, rămânând astfel membru al adunării noastre eparhiale.

Dl Dr. Augustin Bodea, ales în cercul Dejului, a renunțat la mandatul său de membru, după ce ministerul justiției nu și-a revocat ordinul referitor la magistrați. Am dispus alegere nouă în acest cerc pentru restul periodului până la 1931. A fost ales dl A. Cimponeanu. Actele electorale se prezintă adunării eparhiale pentru verificare.

5. Legea cultelor. Proiectul legii cultelor a fost votat de corpurile legiuitoare în 31 Martie la Senat, iar în 7 Aprilie la Cameră. Biserica noastră a așteptat ca această lege să ștergă pe dea'ntregul nedreptatea de

200 ani a stăpânirii habsburgice și să anuleze legiurile guvernelor ungurești asupra noastră pentru noi, întronând libertatea deplină a manifestărilor de credință și egalitatea în raportul dintre culte. Proiectul original era în concordanță cu cererea noastră și de aceea a fost acceptat de episcopatul nostru, de consiliul legislativ și de comisiunile senatului. Din acest motiv biserica noastră n'a admis nici un fel de manifestații împreună cu agitații publice. Plenul Senatului însă, din motive pe cari nu le-am putut afla nici înțelege, a respins amendamentele arhierilor noștri, a acceptat amendamentele minoritarilor și legea a fost votată în părțile ei bune și dorite de noi, dar cu omiterea postulatului esențial, care ar fi deslegat integral problema bisericilor românești din Ardeal. Ce nu s'a putut ajunge acum, nădărdim să ajungem în vremi mai liniștite ca cele de azi. În fața acestui vot, Arhierii noștri ca reprezentai ai Bisericii ortodoxe au dat expresie resensului lor printr'o declarație în scris, părăsind incinta Senatului.

On. Adunare este invitată acum să-și spună cuvântul și din partea sa.

6. Lucrările Catedralei au progresat și în anul prezent, încet, dar solid. Clopotele au fost sfințite cu deosebită solemnitate la Duminica Tomii și așezate în cele două turnuri. S'au terminat în exterior cupola principală, precum și partea din parter a celor două hore, iar pereții până la înălțimea ferestrelor. Într'un raport special arătăm stadiul acestei lucrări.

7. Vizitații canonice. P. S. S. Episcopul nostru Nicolae a făcut și în anul acesta mai multe vizitații canonice în diferitele părți ale eparhiei. Astfel a vizitat parohiile Toplița, Reghin, Alba-Iulia, Someșul rece, Luna, Bontida, Sighet, Sarășau, Borșa, Dragomirești, Săcel, Vereșmort și a sfințit bisericile din Sănnicoară, Dej, Zălău, a luat parte la parastasul dela Argeș pentru reposatul Rege Ferdinand I, la ședințele Sf. Sinod, la ședințele senatului, la inaugurarea monumentului Regelui Ferdinand în Sighet, la solemnitatea investirii Uni-

versității din Cluj cu numele Regele Ferdinand I, și la alte festivități naționale din Cluj.

8. **Vizite.** Episcopia noastră a avut onoarea să fie vizitată în anul acesta de P. Sfințiii Episcopi, Visarion dela Hotin, împreună cu 20 protoierei din Basarabia, P. S. Sa Ioan al armatei, P. S. Sa Grigore Comșa dela Arad, Arhiereul Andrei Crișanul dela Oradea și de I. P. C. Arhimandritul Scriban din București, iar acum în urmă s'a ținut în zilele de 26 și 27 Februarie la reședința noastră sinodul episcopesc al metropoliei noastre, fiind de față I. P. S. metropolitul Nicolae și P. S. episcopi Roman dela Oradea și Grigorie dela Arad.

9. **Protopopiatele** eparhiei (17) au funcționat normal. Cu 1 Ian. 1927 și-a început funcțiunea protopopiatul Maramureșului, cu sediul în Sighet. Administratorul acestui protopopiat, preotul Mihail Muntean din Sighet, a fost ales și confirmat protopop al acestui tract.

Protopopul Reghinului, Dumitru Antal, trecând total în postul de revisor eparhial, postul de protopop a devenit vacant. Cu administrarea acestui tract a fost încredințat preotul Ion Maloș din Râpa de sus. Consiliul eparhial a luat măsurile convenite pentru completarea postului.

10. **Conferința protopopilor.** La 16—18 Nov. s'a ținut la centrul eparhiei noastre prima conferință a protopopilor, sub conducerea P. S. S. episcopului. Au luat parte toți 17 protopopii împreună cu consilierii eparhiali. S'au desbătut problemele de importanță deosebită, ca propaganda religioasă, sectarismul, înființarea de reuniuni, chestiunea stolelor etc. precizându-se orientările de uniformitate în procedură pentru întreaga eparhie. Aceste conferințe se vor continua în fiecare an.

11. **Tipografia** funcționează în condiții prielnice. Pe lângă tipăriturile mărunte s'a tipărit regulat „Renașterea“, calendarul, protocolul sinodal, patru broșuri cu conferințele ținute la universitate și o carte de rugăciuni în 20.000 exemplare.

12. **Ședințe.** Consiliul eparhial a ținut 4 ședințe plene, 6 bisericesti, 7 culturale și economice. Acte întrate 8507.

Cluj, din ședința plenară a consiliului eparhial ținută la 30 Aprilie 1927.

Nicolae Ivan m. p.
Episcop.

Laurențiu Curea m. p.
secretar.

Secția bisericească

1. *Statul personal.* a) În centru, pe lângă episcopul diecezan, funcționează doi consilieri titulari referenți-protoierei; un consilier titular referent presbiter, un revisor eparhial, protoiereu, un secretar-presbiter, un exactor-protoiereu, un casar presbiter; un protocolist expeditor, diacon; un arhivar-diacon, un contabil, doi funcționari, un controlor, o funcționară și o dactilografă.

b) În eparhie avem 15 protopopi titulari, doi administratori protopopești, 4 protopopi onorari, 232 parohi, 95 administratori parohiali permanenți, 8 capelani, 5 diaconi, 2 preoți pensionați, 53 preoți văduvi, 14 preoți ieromonahi, 93 preotese văduve, 273 soții de preoți, 837 copii de preoți, și 78 orfani de preoți. Au murit în 1927, 10 preoți.

2. *Date statistice.* a) Parohii avem: 393 matere, 110 filii. S'au înființat 2 parohii noi și 4 filii noi. Parohii vacante în total 65. S'au întregit 24 parohii. S'au hirotonit 25 preoți noi. Hirotesiri una.

b) Populația ortodoxă: Avem 43.100 familii cu 155.930 bărbați și 151.348 femei, total 307.278 suflete. Dintre acestea 50.556 copii până la 7 ani, 45.667 copii dela 7—15 ani. Celelalte confesiuni de pe teritoriul eparhiei noastre fac 390.796 suflete, deci 45% ortodocși.

c) Căsătorii s'au încheiat în total 2957. Din acestea la biserică 2842, numai la forurile civile 115. Căsătorii mixte 501.

d) Nașteri. Legale: 4764 băieți, 4335 fete. Ilegale: 423 băieți, 477 fete, total 9999.

e) Morți. Bărbați 3375, femei 3169. De moarte silnică bărbați 30, femei 41. Totalul morților 6578.

- f) Conviețuiri ilegale în total 1674 (—202).
- g) Procese de divorț s'au pertractat și finalizat cu desfacerea căsătoriei 179.
- h) Cercetează biserica regulat 79597, deloc 18190.
- i) S'au mărturisit în posturi 68210 bărbați, 81385 femei, total 140.595.

3. *Academia teologică* a funcționat în condiții normale. Cu începutul anului școlar 1927—8 nu s'au mai primit în institut decât absolvenți de liceu cu 8 clase, iar în anul acesta școlar termină primii absolvenți ai cursului de 4 ani.

Învățământul repartizat pe 4 ani s'a menținut în cadrele de până aci, până când se va vota proiectul pentru reorganizarea acestui învățământ, alcătuit de Sf. Sinod. Asupra gestiunii academiei teologice prezentăm raport special.

4. *Inspecții*. Revisorul eparhial, ocupându-și postul la 1 Oct. 1927, a făcut până la 31 Dec. inspecții și anchete în 12 parohii. Protopopii au vizitat 286 parohii, în total 478 deplasări. Descongestionarea activității administrative a protopopilor, prin sistemizarea în legea de organizare a posturilor de secretari și impiegați protopopești, nu s'a putut realiza, deoarece aceste posturi au fost scoase din bugetul anului 1928 de către stat. Completarea acestor posturi a trebuit deci sistată iar numirile făcute am fost nevoiți să le revocăm.

5. *Sfințiri de biserici*. P. S. Sa a săvârșit personal sfințirea bisericilor noi din Sânnicoară, Zălău și a celei restaurate din Dej, iar cea din Mănăstireni și Moinești, prin delegarea P. S. S., de Episcopul armatei Ioan, și alți delegați, s'au sfințit bisericile din Libotin, Cașva, Berghia, Ciceu Corabie.

6. *Revenirea la ortodoxie*. Curentul de revenire la biserica noastră s'a întezit în anul acesta. Lupta pentru legea cultelor a trezit conștiința poporului și cu toate rezervele menționate de această lege, trecerea uniților la proporții tot mai mari. Insuficiența mijloacelor materiale,

de cari dispunem, ne fac greutăți mari, neputând da celor ce ne solicită reprimirea, preoți și biserici, deoarece cătușile legilor ungurești nici azi nu sunt încă deslegate. Au revenit în anul acesta la biserica noastră 1325 suflete. Intre cei trecuți în mase am înființat parohii noi în Leurda, Țop, Gâmbaș, Borșa II, Vișăul de sus, Pata.

7. *Instituții filantropice.* Pe teritoriul eparhiei funcționează 24 spitale de stat, 4 județene, 4 sanatoare și clinicile din Cluj, cu circa 4500 bolnavi ortodocși.

Penitenciare pe lângă judecătorii și tribunale sunt 14 cu 450 delicvenți, două institute de corecțiune pentru minori cu 180 ortodocși, 6 orfelinate cu 350 ortodocși, două dispensare cu 30 ort., o instituție pentru orbi cu 36, una pentru surdomuți cu 25 ort., societatea „Principele Mircea” și societatea ortodoxă a femeilor române cu 235 membre.

8. *Sectarismul.* Pe teritoriul eparhiei noastre există 4 secte. Numărul total al lor face: Bapțiști 4393, adventiști (sâmbătari) 483, studenți în biblie 313, pocăiți 1488, total 6677. Dintre aceștia sunt în total 710 trecuți dela biserica noastră.

În urma interesului cu care și-a început și preoțimea noastră să se preocupe de această problemă, sectarismul stagnează în eparhia noastră. Propaganda religioasă s'a dovedit arma cea mai eficace și cu rezultate bune în acest scop.

Din totalitatea populației sectarii fac 4% iar sectarii ortodocși mai puțin ca $\frac{1}{2}\%$. Organele administrative dau ajutor foarte puțin în stăvilirea propagandei sectare. Situația ce s'a creat sectarilor prin recunoașterea cultului baptist, de sigur va îngreuna situația bisericii. Vom intensifica însă activitatea cercurilor religioase și a misionarismului și sperăm, că pe calea aceasta vom putea împiedica rătăcirea turmei cuvântătoare.

9. *Propaganda religioasă.* Reacțiunea religioasă este tot mai pronunțată în sufletul poporului, ca o contrabalansare a materialismului care stăpânește astăzi în

societatea omenească. Poporul cere însuși hrana sufletească a evangheliei. Propaganda religioasă s'a făcut în parohii prin cercurile religioase și misionarii tractuali. În eparhie avem 76 cercuri. Au dezvoltat o activitate mai pronunțată 54 cercuri, ținând 164 întruniri cu slujbe în sobor, predici și prelegeri populare.

Conferințele preoțești s'au menținut tot în organizarea de până acum, până ce congresul național va alcătui regulamentul prevăzut de art. 81 din Statutul legii de organizare.

Remarcăm cu deosebită satisfacție prețiosul sprijin dat de Soc. Ort. a femeilor române din Cluj în propaganda religioasă din acest oraș. Societatea aceasta a organizat o serie de conferințe religioase la universitatea din Cluj, pe seama intelectualilor, altă serie la camera de comerț, pe seama muncitorilor și a treia serie la spitalul de femei din Cluj, pe seama bolnavelor. Clericii noștri au făcut deplasări în satele din jurul Clujului, sub conducerea profesorilor, tot în scopul acesta.

10. *Alcoolismul.* Pe teritoriul eparhiei sunt în total 1789 cârciume, cu 530 proprietari ortodocși, 497 străini și 712 ovrei. Au scăzut proprietarii ortodocși cu 2, cei străini cu 11, iar ovreii au sporit cu 85. Semn îmbucurător e faptul că bețivii pătimiși au scăzut dela 3082 la 1052, iar abstenenții au sporit dela 6890 la 7647. Faptul acesta se datorește propagandei antialcoolice a cercurilor religioase, a societăților culturale și a societății „Oastea Domnului“. Preoțimea noastră în mare măsură s'a conformat ordinelor noastre, abținându-se dela beuturile alcoolice în public.

11. *Adunările* protopopești și parohiale s'au ținut în toate parohiile în ordine, conform legii și statutului de organizare.

12. *Regulamentul* pentru instituirea preoților, votat de adunarea noastră eparhială din anul trecut, a fost pus în aplicare în mod provisor și a dat rezultate multumitoare. Nu s'a ivit nici o nemulțumire și nici un protest. Congresul metropolitan din spirit de conserva-

tism a decis menționarea dispozițiilor statului organic cu alegerea preoților. Eparhia noastră a admis alegerea unde aceasta a fost cerută, iar unde nu, a făcut numiri de administratori parohiali, ca și până aci.

13. *Jurământul.* În conformitate cu art. 56 din Statutul legii de organizare, toate **epitropiile** sunt obligate să presteze jurământul înaintea parohului și a consiliului parohial și în acest sens s'a dat îndrumări tuturor acestor corporații bisericești.

14. *Înstrăinați.* În eparhie se mențin încă cele 5 parohii cu 11 filii în tractul Târgu-Mureș, cu populație ortodoxă maghiarizată. În aceste avem 314 suflete cari se mărturisesc ortodocși, dar nu știu românește, 620 suflete cari vorbesc încâtva românește, 236 suflete trecute definitiv la reformați și 600 suflete maghiarizate trecute la gr. catolici. Trezirea conștiinței naționale și reromanizarea celor înstrăinați ar da semne și mai îmbucurătoare, dacă acțiunea în acest scop ar întâmpina un ajutor mai pronunțat și din afară de biserică.

Cluj, din ședința plenară a consiliului eparhial, ținută la 30 Aprilie 1927.

Nicolae Ivan m. p.
Episcop.

Laurențiu Curea m. p.
secretar.

Secția culturală

1. *Școlile primare.* Situația școlară se menține în starea de până acum. Eparhia noastră nu are nici o școală primară confesională. În edificiile noastre sunt plasate 221 școlii de stat. În eparhie funcționează 590 învățători ortodocși, 48 preoți învățători și 635 învățători de alte confesiuni.

2. *Elevi.* Obligați la școală 23.329 băieți, 22.338 fetițe, total 45.667, dintre aceștia dela 7—12 ani 15.318 băieți, 14.529 fetițe, dela 12—15 ani 8011 băieți, 7809 fetițe. Au cercetat școala primară: 7—12 ani 10.491 băieți, 9385 fetițe, total 19.876, dela 12—15 ani 4604 băieți, 4159 fetițe, total 8763. În sumă generală 28.639 copii. Au rămas fără instrucție școlară 17.028 copii, 37%.

Au cercetat școli secundare, elevi din eparhie: licee 862, școli normale 329, școli medii 151, gimnaziile 173, comerciale 84, teologie 64, universitate 182, școală militară 27, minieră 8, profesionale 74, agronomie 28, arte și meserii 232, școli froebeliane 1168 și ucenici 1928.

3. *Școli Secundare.* Au funcționat pe teritoriul eparhiei noastre: 18 licee de băieți cu 1353 elevi ortodocși, 6 licee de fete cu 600 eleve, 7 școli normale de băieți cu 724 elevi, 4 școli normale de fete cu 221 eleve, 7 școli medii cu 176 elevi, 8 școli de arte și meserii cu 218 elevi, 7 gimnaziile cu 303 elevi, 25 școli de ucenici cu 640 elevi, 3 de ucenice cu 30 eleve, o școală tehnică cu 44 elevi, o școală minieră cu 7 elevi, o școală militară cu 458 elevi ortodocși, o școală franceză cu 8 eleve. Școli superioare: o academie teologică cu 84 studenți, o academie comercială cu 153, o academie de agricultură cu 82 și o universitate cu circa 3350 studenți ortodocși.

4. *Starea culturală.* Știu ceti și scrie 77.385 bărbați, 54.900 femei, total 132.375 suflete. Subtragând din totalul de 307.278 suflete pe știutorii de carte, copiii de școală și copii până la 7 ani, rezultă un număr de 87.467 de analfabeți, adică 27% din populație.

Pentru ridicarea stării culturale a poporului dela sate, funcționează în eparhie 217 școli de adulți cu 7025 elevi, conduse de învățători, 40 școli de Duminecă cu 1216 elevi, conduse de 30 învățători și 12 preoți, 83 reuniuni de femei, cu 3986 membre, 16 despărțăminte ale Astei cu 80 agenturi și 2977 membri; 230 biblioteci parohiale cu 16.729 cărți, cari au avut în anul trecut 4108 cetitori; 29 societăți culturale (case, casine, coruri etc.) cu 2166 membri, 73 cooperative cu 8233 membri, 3 reuniuni de meseriași cu 510 membri, 3 reuniuni economice cu 80 membri, 73 societăți ale tinerimei cu 3170 membri, 7 reuniuni de temperanță cu 320 membri. Apoi 26 bănci populare cu 3710 membri, 4 reuniuni de înmormântare cu 1610 membri, 2 sfaturi negustorești cu 140 membri ort., 1 reuniune de pom-pieri cu 45 membri, 5 sfaturi de pace.

5. *Catehizația.* La școlile secundare din eparhia noastră avem sistemizate 20 posturi de profesori de religie. La acestea funcționează 13 preoți profesori titulari și 7 suplinitori. Raportul între biserică și stat în chestiunea acestor profesori nici azi nu e soluționat definitiv. Sistemizarea de posturi noi și numirile profesorilor se face fără avizul nostru, am cerut să se mai sistematizeze 12 posturi profesori și 4 cateheți.

La școlile primare catehizația au prevăzut-o 162 preoți și 332 învățători. Cererea noastră de a introduce în planul de învățământ al școlilor normale și practica catehizației și ritualului bisericesc, încă n'a fost soluționată. Asemenea nu s'a rezolvat încă nici unificarea instrucției religioase, a cărei reorganizare conform vremurilor de azi, am reclamat-o și noi de repețite ori.

6. *Activitatea culturală* a intelectualilor dela sate, manifestă un oarecare spor. Importanța educativă a

diferitelor sărbări religioase și naționale n'a intrat încă în deajuns în convingerea obștească. Pe acest teren e nevoie de mai multă abnegațiune și inițiativă locală.

7. *Meserii.* În eparhie avem 3661 meseriași, maeștri ortodocși, plus 1200 maeștri lemnari în munții apuseni. Ucenici ortodocși avem 1928 plasați la 36 feliuri de meserii.

8. *Edificiile școlare.* Eparhia are 234 edificii, proprietăți ale bisericii, cu 305 sale de învățământ. Valoarea lor după prețurile de azi face 40,364.000 Lei. Pe lângă acestea, 6 edificii comune cu gr. catolicii. Din acestea sunt prefăcute 12 în case parohiale, iar 1 închiriată la particulari. În 221 edificii funcționează școli de stat. Statul deține și acum cele mai multe edificii fără nici o remunerație. Comisia mixtă, încredințată cu rezolvarea problemei edificiilor școlare, n'a dat nici o soluție acestei chestiuni.

9. *Biblioteca consistoriului* dispune de 884 opuri, 43 anuare, 54 protocoale sinodale și congresuale, 31 calendare, 14 reviste și 6 piese muzicale.

10. *Muzeul eparhial* dispune de 45 obiecte vechi (icoane, cruci, propori, feșnice etc.) 120 cărți vechi, 22 antimise, 9 protocoale cu ordinațiuni consistoriale și guverniale dela 1770—1865 și 1375 acte vechi din timpul dela 1780—1848.

Cluj, din ședința plenară a consiliului eparhial, ținută la 30 Aprilie 1937.

Nicolae Ivan m. p.
Episcop.

Laurențiu Curea m. p.
secretar.

Secția economică

Secția economică a ținut în cursul anului 7 ședințe, aducând 223 hotărâri. Majoritatea lucrărilor sale le-a rezolvat pe cale prezidială pe lângă ulterioară aprobare a Consiliului. În acest scop prezentăm cu act separat un bilanț al fondurilor și fundațiilor administrate, întocmit pe ziua de 31 Decembrie 1927, din care vă veți putea convinge, că Consiliul eparhial și-a dat toată silința ca fondurile eparhiei să prospereze.

Lucrarea de căpătenie executată de Consiliu în cursul anului 1927, este edificarea Catedralei. Despre situația lucrărilor dela Catedrală prezentăm raport separat.

S'a cumpărat pe seama eparhiei o casă parohială în Vad, în valoare de 137.400 Lei, care sumă se acoperă din venitele sesiunii parohiale din Vad.

S'a mai cumpărat casa din Strada Bolintineanu Nr. 3, constătătoare din două locuințe și o grădină de 863 st², a cărei preț se acoperă din venitele pădurii.

S'au făcut reparațiuni mai mici și absolut necesare la casa din Str. Avram Iancu Nr. 6 și instalațiuni economice la sesiunea episcopală.

În general averea eparhiei a sporit în mod simțitor în anul 1927 și am reușit să terminăm și chestiunea împărțirii fondurilor comune, între noi și arhidieceza Sibiului. Cu act separat %_o Vă înaintăm convențiunea intervenită între eparhia noastră și arhidieceza în ziua de 19—20 Septembrie 1927, pe care Vă rugăm să binevoiți a o aproba întocmai, cunoscând că din suma de 3,500.000 Lei pe cari i-am primit din cota de 7,000.000 Lei, am dat 2,000.000 Lei fondului seminarial, iar 1,500.000 Lei fondului general administrativ. La 1 Septembrie 1928 urmează să mai primim 2,000.000

Lei, cari se dau fondului general. Iar din rata ultimă de 1,500.000 Lei ce sunt a se primi la 1 Septembrie 1929, se dau 500.000 Lei fondului tipografiei, 500.000 Lei fondului preoțesc, și 500.000 Lei fondului general.

A) Fonduri

Fondurile au sporit în modul următor, față de anul trecut:

1. Fondul general cu suma de Lei 2,116.802 bani 87, dintre cari s'au primit dela Sibiu Lei 1,500.000 și este de *4,172.148 Lei 62 bani*. Resursele de venit ale acestui fond au fost dobânzile după capital, dividendele, taxele de administrare, chirii, sidoxia, taxele noucununaților și venitele ce ni s'au transpus pe 1927 dela Sibiu, după imobilele fondului general.

Din venitele ce le-a avut fondul general în 1927, am plătit salariul juriconsultului și arhitectului și am acordat adause de salarii funcționarilor mai slab dotați. Asemenea am acoperit și cheltuețile materiale cari nu aveau acoperire în bugetul acordat de stat.

2. Fondul reședinței este de 1,513.568 Lei.

3. Fondul Catedralei a sporit cu 4,321.733 Lei 90 bani. Din aceasta sumă Lei 3,000.000 s'au dat de către stat din bugetul anului 1927, iar restul a fost colectat de noi. Pentru zidirea Catedralei am plătit până la 31 Decembrie 1927 suma de Lei 34,248.293 bani 82.

4. Fondul tipografiei a sporit în anul trecut cu suma de Lei 516.302 bani 80 și este în total de Lei *1,123.140 b. 64*.

5. Fondul de pensiuine a sporit în cursul anului cu 1,215.929 Lei 57 bani și este de *4,395.221 Lei 57 bani*. Despre administrarea acestui fond urmează raport separat.

6. Fondul de asigurare a crescut în 1927 cu Lei 140.162 și este de *Lei 504.931*.

7. Fondul pentru construirea Internatului teologic este de 4,421.720 Lei 60 bani, a crescut cu 2,371.898

Lei 60 bani din cari suma de 2,000.000 Lei e din cota primită dela Sibiu, drept răscumpărare din fondurile comune.

8. Consiliul eparhial mai administrează următoarele fonduri mai însemnate: fondul cultural, fondul preoțesc, fondul bisericilor sărace, fondul corului Episcopiei, fondul grădinii din Apahida, fondul Șaguna și fondul pădurii, cari toate împreună au crescut față de anul trecut cu Lei 265.120 și fac la 31 Decembrie 1927 suma de 1,327.650 Lei.

B) Danii și fundațiuni

Daniile și fundațiunile administrate de noi reprezintă la 31 Decembrie 1927:

1. Pantelimon Pop din Osoiu	. 4.597	Lei 20	bani
2. Teodor și Eudochia Cadar	. 6.383	„ 50	„
3. Eftimiu Frățilă	. 1.947	„ 75	„
4. Nicolae Candrea	. 109.607	„ 91	„
5. Manovicu	. 35.645	„ 05	„
6. Vasile și Rozalia Muste	. 1.289	„ 70	„
7. Mihail Brătean	. 10.785	„ 95	„
8. L. Popescu, Deda	. 2.024	„ 60	„
9. Dr. A. Todea	. 10.143	„ 70	„
10. Bota	. 13.581	„ 85	„
11. Troancheș, Trâmpoiele	. 11.763	„ 35	„
12. Troancheș, Valea Dosului	. 2.170	„ 05	„
13. Kendefi	. 500	„ —	„
14. Trombitaș	. 3.829	„ 05	„
15. Pop, Abrud	. 7.602	„ 60	„
16. Nechita	. 2.703	„ 85	„
17. Gal (Cluj)	. 2.072	„ 60	„
18. Festeu,	. 773	„ 85	„
19. Pop, Brădești	. 1.356	„ 20	„

Transport . 228.778 Lei 76 bani

	Transport .	228.778	Lei 76	bani
20. Fizeșan		926	” 55	”
21. Parașca		330	” 50	”
22. Cologea		17.853	” 40	”
23. Florian Cârlan		563	” 05	”
24. Dr. Ion și Zeno Popescu		17.275	” 05	”
25. Nicolae Motora		108.085	” 50	”
26. Popoviciu		3.309	” 50	”
27. Maria Ciocotiș		91	” 55	”
28. Petru și Lucreția Cadar		7.843	” 55	”
29. Victor Cioară		840	” 45	”
30. Vasile Perhaița și soția		11.611	” 40	”
31. Gheorghe Dima		25.367	” 32	”
	Total .	423.876	Lei 58	bani

C) Depozite fructifere

Depozite fructifere am avut în total 1,803.833 Lei 52 b.

D) Situația așezămintelor și bunurilor bisericesti din parohii și protopopiate la 31 XII. 1927.

1. *Donațiunile.* În cursul anului 1927 s'au făcut parohiilor din eparhie donațiuni în suma de 5,231.811 Lei 04 bani; față cu donațiunile din anul precedent, care fuseseră de 9,221.953 Lei 63 bani, cele din anul 1927 sunt mai puține cu aproape 4 milioane.

Aceste donațiuni s'au făcut pentru 153 parohii. În restul celorlalte 350 parohii nu s'a făcut nici o donație.

Despre donațiunile mai mari de 5000 Lei prezentăm raport special, cu indicarea numelui donatorilor și a sumelor donate.

Tuturor donatorilor le exprimăm vii mulțumiri pentru frumoasele și pilduitoarele jertfe depuse la altarul bisericii.

2. *Împroprietărirea.* Relativ la împroprietărirea parohiilor prin legea reformei agrare, relevăm că prin adresa No. 5069—1927 din 8 Iulie 1927, am înaintat Dlui Ministru al Agriculturii și Domeniilor, memoriul preconizat de Adunarea Eparhială în concluzul său No. 24 din 23 Mai 1927, însoțit de un tablou al parohiilor, în care s'a indicat atât cantitatea sesiunilor de primit încă, cât și terenul și localitatea de unde ar putea fi împroprietărite. Cu adresa Nr. 1081—1927 din 18 Mai 1927, am intervenit la acelaș Minister pentru împroprietărirea preoților și parohiilor din Munți. La adresa din urmă ni s'a răspuns de Casa Centrală cu adresa sa Nr. 3870 din 1928, că în lipsa pământului de cultură, parohiile de munte vor putea fi împroprietărite cu câte o sesie de 10 jug. pădure, dar că în acest senz să se înainteze Ministerului individual cereri noi. Acestea s'au și înaintat.

În cursul anului 1927 s'au făcut noi împroprietăriri în 14 parohii, primind toate laolaltă 202 jug. 1210 st.² în cari sunt cuprinse și 5 terenuri pentru zidiri de biserici.

În acelaș timp însă au fost deposedate 5 parohii de 49 jug. din ce primiseră mai înainte.

Situația de azi a sesiunilor primite de parohiile noastre din împroprietărire este, că au primit până azi toate laolaltă în mod definitiv 1537 jug. 109 st.² și provizor 2945 jug. 987 st.², deci laolaltă 4482 jug. 1096 st.² și că au întreg complexul de 50 jug. pământ 67 parohii.

Nu-l au în întregime 436 parohii;
nu este deloc sesiune preotească în 74 parohii matere;
nu este deloc sesiune bisericască în 52 parohii matere;
nu este deloc sesiune cantorală în 192 parohii matere;
nu este deloc nici un fel de sesiune în 35 parohii matere și în 71 filii.

Anexat înaintăm și tablourile speciale asupra acestei situații și mai amintim, că împroprietărirea în Eparhia noastră încă nu e terminată, ci decurge acum.

3. *Bisericile*. În cursul anului 1927 au fost în lucrare 25 biserici noi, dintre cari 12 s'au terminat complet (cele din Berghia, Papiu Ilarian, Cașva, Dealul Calului, Dumbrava, Ibănești pădure, Luna de sus, Moinești, Ocnele Mureșului, Sânnicoară, Zălău și în Lona de sus o capelă provizorie); iar 13 sunt în curs de terminare (cele din Agriș, Bistrița, Bistrița Bârgăului, Călărași, Iceland, Luduș, Lueriu, Mesentea, Olteni, Poșaga de jos, Teiuș, Tg.-Mureș și Turda).

S'au mai restaurat încă 7 biserici (cele din Alba Iulia oraș, Alba Iulia maieri, Buninginea, Ciceu-Corabie, Dej, Libotin, și Râpa de jos), iar cele din Sălnița, Râpa Rimețului sunt în curs de restaurare și terminare.

Reparații mai mici s'au făcut la alte 47 biserici.

Pregătiri avansate pentru construcții de biserici noi sunt la Berința, Cluj, Galații-Abrudului, Murășeni și Someșul cald.

Fondurile speciale pentru zidirile de biserici s'au sporit în cursul anului 1927 cu 47 fonduri noi. Avem deci în total la 31 Dec. 1927, 177 fonduri speciale pentru zidiri de biserici, în suma totală de 10,982.494 Lei 29 bani; față de anul trecut mai mult cu 10,633.536 Lei 41 bani.

Separat de acestea mai-avem încă 82 Asociații de femei pentru înfrumusețarea bisericilor și cimiterelor, ale căror fonduri la 31 Dec. 1927 reprezintă în total suma de 794.704 Lei 75 bani. Acestea încă s'au sporit cu 32 Asociații noi.

4. *Casele parohiale* ni s'au înmulțit în anul 1927 cu 15 și anume:

8 s'au construit din nou (cele din Cerghid, Chețani, Ibănești-pădure, Sâniacob, Valea-Largă, Valea-Porcului, Virișmort și Vidrasău);

4 s'au cumpărat gata (cele din Apahida, Deleni, Stârciu și Mureșeni);

1 s'a donat de Ministerul Domeniilor, cea din Baia-mare și 2 sunt în curs de construcție și terminare (cele din Cheia-Rimețului, și Sângerul de pădure).

Reparații s'au făcut la 42 case parohiale.

Fondurile speciale de zidire s'au sporit cu 64. Avem deci în total la 31 Dec. 1927, fonduri speciale pentru zidiri de case parohiale 97, în sumă totală de 1,299.672 Lei 22 bani; față de anul trecut mai mult cu 486.456 Lei 08 bani.

La adresa noastră Nr. 5071—1927 din 8 Iulie 1927, către Consiliul Central Bisericesc, în chestiunea fondului de împrumut pentru înlesnirea clădirii de biserici și de case parohiale și pentru repararea lor, prevăzut la art. 24 l. din Statutul pentru org. bis., ni s'a răspuns cu adresa Nr. 4954 din 29 Iulie 1927, că acest fond încă n'a luat ființă, decât, că s'a întocmit un proiect de statut, care se va aplica numai după votarea lui de Congresul național bisericesc.

5. *Averea activă.* Relativ la situația bunurilor bis. ale parohiilor și protopopiatelor din eparhie la 31 Dec. 1927 înaintăm în anexă tabloul recapitulativ al acestora, din care reiese, că averea activă totală la 31 Decembrie 1927 se cifrează la 118,922.104 Lei 41 bani.

E) Salare

În cursul anului 1927 s'a votat legea de armonizare generală a salariilor. După aceasta lege preoții au fost clasați diferit, după cvalificația ce o au, pe categoriile:

Preoții cu doctorat, cu licență, cu institut teologic și bacalaureat, cu institut teologic fără bacalaureat, cu cvalificare extraordinară.

Protopopii aveau să primească în plus 2 gradații peste salariul de preot.

Profesorii dela Academia teologică au fost asimilați cu profesorii agregați, dându-li-se tipul de bază 17 și gradații de serviciu. Vicarul, Consilierii și secretarul eparhial erau să fie încadrați în tipurile 15, 17, 19 și 21, cu înaintări după 5 ani serviți. Revizorul eparhial și preotul misionar în tipurile 14, 16, 18 și 20.

Legea de armonizare nu s'a aplicat. S'a acordat însă preoților spor la salarii, egale cu diferența ce ar fi rezultat prin aplicarea tipurilor prevăzute în lege, socotite la funcționari necăsătoriți și fără adausul de localitate. Așa s'a procedat și cu profesorii. În 1927 s'a reținut din acest spor 20%, cari s'au acordat numai cu începere dela 1 Ianuarie 1928.

Pentru consilierii eparhiali și cei ce cad într'o categorie cu ei, nu s'a aplicat nici astăzi sporul după lege, deși am intervenit în repetite rânduri. Singur cei ce au patru gradații au ajuns în tipul ce li se cuvine. Au fost scurtați cei cu 3, 2 și 1 gradație. Funcționarii de cancelarie n'au primit nici un fel de spor și prin aceasta au ajuns într'o situație foarte precară, astfel că nu vom putea complecta aceste posturi cu oameni cvalificați cum cere legea.

Sub titlul de salare preoțești și remunerații administratorilor parohiali, s'au ordonanțat 15,649.207 Lei 80 bani, sub titlul de salare protopopilor și personalului protopopesc 2,061.633 Lei — bani.

Drept cheltueli personale pentru personalul dela centrul eparhial și dela catedrala din Alba Iulia, am ordonanțat suma de 2,480.795 Lei 40 b.

Pentru văduvele, orfanii de preoți și preoții deficienți, am primit și distribuit suma de 115.520 Lei — b., iar preoților din munți și bisericilor sărațe li s'a dat un ajutor de 535.000 Lei.

Spese personale pentru personalul Academiei și internatul teologic s'au primit 1,515.088 Lei — b.

Drept cheltueli materiale pentru Consiliul eparhial, am primit 385.000 Lei — b., iar pentru teologie materiale și întreținere 575.850 Lei — b.

Spesele de reprezentare ale P. S. S. D. Episcop Nicolae Ivan, s'au primit Lei 36.000, cari în 1928 s'au sistat.

Ordinele de plată încassate sunt desocotite. Pentru cântăreși nu ne-a reușit să obținem până azi salar dela stat. Chestiunea o studiază Consiliul Central.

F)

Despre rațiociniile restante cu 31 Decembrie 1927,
din parohii, înaintăm următorul

Conspect general

Numărul curent	Tractul protopopesc	Rațiociniile restante cu finea an. 1926			Suma rațiociniilor intrate în anul 1927 de pe anul 1926				
		Intrate din anul 1925 la Consistor și nerezolvate	Neînaintate dela protopopiate 1925	SUMA TOTALĂ	Intrate dela protopopiate	Rezolvate	Restante la exacto- rat ca nerezolvate	Neînaintate dela protopopiate	Sau restituit spre întregire
1	Abrud				24	24			
2	Aiud		5	5	19	19		9	
3	Alba-Iulia				22	22			
4	Bistrița				24	24		3	
5	Câmpeni				24	24			
6	Cetatea de peatră				17	17			
7	Cluj				21	21			
8	Dej				28	28			
9	Huedin				24	24			
10	Lăpuș				26	26			
11	Luduș				23	23			
12	Lupșa				26	26			
13	Maramureș*				5	5			
14	Reghin				19	19		9	
15	Târgu-Murăș				23	23			
16	Turda				24	24			
17	Unguraș				24	24		1	
Total			5	5	373	373		22	

* Celelalte comune nu sunt organizate.

Cluj, 31 Decembrie 1927.

Teodor Cotuțiu
exactor.

Din ședința Consiliului eparhial, secția economică,
dela 30 Aprilie 1928.

Nicolae Ivan m. p.
Episcop.

Laurențiu Curea m. p.
secretar consistorial.

INDEX

Hotărârea	Pagina
22 Bilanț	24 și anexa
23 Buget	24, 25 și anexa
26 Catedrala	25
25 Comemorarea înființării Eparhiei .	25
5 Comisiile	4, 5
19 Consistor spiritual	22—23
1 Convocator	1, 35
1 Cuvântarea de deschidere	1, 36—41
29 Diurnele membrilor	27
10 Episcopia nouă la Sighet	8, 9
10 Facultate de teologie în Cluj . . .	8, 9
35 Împărțirea fondurilor	32, 35
33 Modificarea regl. Acad. Teologică	29—32
37 Orga în biserică	33
30 Penziunea protopopilor	27
18 Raport bisericesc	19—22, 47—51
15 „ cultural	16—18, 52—54
24 „ economic	25, 55—63
14 „ general	11—16, 42—46
28 Sesiunea preoților din Munți . .	26
31 Spor de scumpete la penziuni . .	27, 28

